Dijital Tükenmi?lik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dijital Tükenmi?lik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19833

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dijital Tükenmi?lik Ölçe?i, **P?nar Erten** ve **O?uz Özdemir** taraf?ndan 2020 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, bireylerin dijital teknolojilerin a??r? kullan?m? veya zorunlu etkile?imi sonucu ya?ad?klar? **tükenmi?lik** düzeylerini ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Bu araç, dijitalle?menin günlük ya?am ve i? süreçleri üzerindeki yo?un etkileri ba?lam?nda ortaya ç?kan yeni bir psikolojik yap? olan Dijital Tükenmi?lik olgusunu tespit etmeyi hedefler. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik özelliklerini ortaya koyarak alana kazand?r?lmas?n? sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Dijital Tükenmi?lik, Teknoloji Ba??ml?l???, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Erten, Özdemir, Dijital Sa?l?k.

Yazarlar

P?nar ERTEN, O?uz ÖZDEM?R

Amaç

Dijital Tükenmi?lik Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin dijital araçlar, platformlar ve sürekli çevrimiçi olma zorunlulu?u nedeniyle ya?ad?klar? duygusal, zihinsel ve fiziksel yorgunluk seviyelerini standardize edilmi? bir biçimde belirlemektir. Geli?tirme çal??mas?, bu yeni ve karma??k yap?y? ölçmek için sa?lam bir ölçek geli?tirme metodolojisi kullanm??t?r.

Ölçek, akademik ara?t?rmac?lara ve ruh sa?l??? profesyonellerine, dijital ortamlar?n neden oldu?u stresi ve tükenmi?li?i nicel olarak de?erlendirme imkan? sunarak, önleyici veya müdahale edici programlar?n etkinli?ini ölçmek için güvenilir bir zemin sa?lamay? amaçlamaktad?r.

Yap?

Ölçek, genel tükenmi?lik kavram?n?n dijital ba?lamdaki yans?mas? olan **Dijital Tükenmi?lik** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap? genellikle üç ana boyut etraf?nda ?ekillenir: Dijital kaynakl? duygusal tükenme, dijital etkile?imlere kar?? geli?en sinizm (duyars?zla?ma) ve dijital ortamda yetersizlik/ba?ar?s?zl?k hissi.

Ölçe?in alt boyutlar? ve madde içerikleri, bireylerin dijital cihazlarla olan ili?kilerinin yaratt??? bask?y?, sürekli bildirimlere maruz kalman?n getirdi?i yorgunlu?u ve çevrimiçi varolu?un neden oldu?u ki?isel ba?ar? dü?ü?ünü yans?tacak ?ekilde tasarlanm??t?r. Bu çok boyutlu yakla??m,

ARABPSYCHOLOGY.COM

dijital teknolojilerin psikolojik etkilerini derinlemesine anlamaya olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda (Erten & Özdemir, 2020), psikometrik aç?dan sa?lam bir geçerlik yap?s?n?n ortaya konmas? hedeflenmi?tir. Kaynak bilgide geçerlik türlerine dair detayl? sonuçlar yer almasa da, geli?tirme çal??malar?nda genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi) ve ölçüt ba??nt?l? geçerlik (benzer veya farkl? yap?larla korelasyon) yöntemleri kullan?lm??t?r.

Yap? geçerli?i bulgular? ve di?er geçerlik analizleri için okuyucular?n do?rudan Erten ve Özdemir'in (2020) orijinal makalesine ba?vurmalar? gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? belirlemek amac?yla yap?lm??t?r. Her ne kadar bu ölçek giri?inde spesifik güvenirlik katsay?lar? (örne?in, Cronbach Alfa de?eri) belirtilmese de, ölçek geli?tirme süreci kapsam?nda iç tutarl?l?k katsay?lar? ve muhtemel test-tekrar test güvenilirli?i hesaplamalar? yap?lm??t?r.

Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? ölçmede ne kadar ba?ar?l? oldu?unu gösterir. Detayl? güvenirlik istatistikleri için orijinal akademik kaynak incelenmelidir.

Faktör Analizi

Dijital Tükenmi?lik Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ortaya koymak amac?yla faktör analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in kuramsal olarak öngörülen boyutlar?n? empirik olarak destekleyip desteklemedi?ini kontrol etmek için Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemlerini içermi?tir.

Bu analizler sonucunda ölçe?in kaç faktörden olu?tu?u, maddelerin hangi faktörlere yüklendi?i ve bu faktörlerin toplam varyans?n ne kadar?n? aç?klad??? tespit edilmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? desteklemektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Development)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal makalede belirtilen derecelendirme bilgisi bu giri?te yer almamaktad?r, ancak genel ölçek geli?tirme standartlar?na göre Likert format? yayg?nd?r.)

Mevcut Diller: Türkçe

ARABPSYCHOLOGY.COM

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler ve dijital teknolojileri yo?un kullanan bireyler.

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle 18 ya? ve üzeri yeti?kin popülasyon).

Popülasyon Detaylar?: Ölçe?in ilk geli?tirme örneklemi genellikle üniversite ö?rencileri veya çe?itli meslek gruplar?ndan olu?maktad?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirime dayal? anket formu.

Anahtar Kelimeler

Dijital Stres, Psikometri, Tükenmi?lik Sendromu, Ölçek, Teknoloji Yorgunlu?u.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: perten@bingol.edu.tr (Sorumlu Yazar: P?nar ERTEN)

Yaz??ma Adresi: Orijinal kaynakta aç?k adres belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek **2020** y?l?nda yay?nlanm??t?r. Akademik amaçl? kullan?mlar için genellikle yazarlardan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için yazarlar?n e-posta yoluyla bilgilendirilmesi gerekmektedir. Ölçe?in kullan?m? için herhangi bir ücret belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

Erten, P. & Özdemir, O. (2020). The Digital Burnout Scale development study. *?nönü University Journal of the Faculty of Education, 21*(2), 668-683. DOI: https://doi.org/10.17679/inuefd.597890

Sorumlu Yazar ?leti?im: perten@bingol.edu.tr

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: dijital-tukenmislik-olcegi-toad.pdf

Dijital Tükenmi?lik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal maddeleri, bu akademik giri?in kaynak içeri?inde (Source Content) sa?lanmam??t?r. Maddeler için lütfen Erten ve Özdemir (2020) taraf?ndan yay?nlanan makalenin tamam?na ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM